

Arxiu i Museu d'Història de la Ciutat

JORDI DALMAU > TEXT

JORDI S. CARRERA > FOTOGRAFIA

Som a la Força. Més que un carrer, un barri. Com una capsula de Pandora sense pressa per deixar-se obrir. La Força tenia un fill secret, que era el carrer de Sant Llorenç, abans tancat per una porta de fusta pobra. El barri era una mena de Finisterre gironí, amb mancances de tot ordre. Per a més pobresa, una casa va ser tocada pels bombardeigs de la Guerra Civil. Un bar petit i fumós semblava un aiguafort d'en Goya. Aquest microcosmos tenia un símbol per apreciar: a un extrem de la Força hi penjava el rètol de «Coloma Clopés, profesora en partos»; i a l'altre cap, ja carrer de Carreras Peralta, hi tenia el taller la funerària Pumarola. Principi i fi, enfilant la biografia de Girona.

La joia de la corona de la Força sempre han sigut aquests murs. Comptant per dies diríem que abans-d'ahir hi havia aquí un convent de caputxins, ahir era l'Institut de Segon Ensenyament i Biblioteca, i avui és Museu d'Història de la Ciutat i Arxiu Municipal. Aquest temps llarg fa pensar en la vella litúrgia quan diu que la vida no es treu, només es canvia.

Som al Museu d'Història de la Ciutat i Arxiu Municipal. Les sales d'exposicions i els dipòsits arxivístics, amb tota la seva funcionalitat, atreuen in comptables visitants i usuaris. Aquestes mateixes estances havien acollit estudiants, també innombrables, quan això era institut.

Aquest interior és un bon lloc per fer-hi memòria. Fem córrer, doncs, la moviola. A les nostres infàncies ens va lleure de fer-nos-el entranyable: hi entràvem a deu anys i el batxillerat era de set cursos. L'Institut era una altra capsula de sorpreses, amb els seus espais generosos. Hi havia unes vitrines amb aparells de física, ja ben jubilats aleshores; una altra aula reunia una enorme col·lecció de mapes de molt lluny; a dalt de tot, una apoteosi de claror era l'aula de dibuix; la de matemàtiques tenia grades que imposaven un to de serietat; però la divertida per excel·lència era la de ciències naturals, com una imatge manllevada a l'arca de Noé, i presidida per una monumental boa que semblava feta a mida per a aquella aula. Durant un temps aquell Institut va compartir espai amb la Biblioteca provincial, i alguna sala de volums antics va ser utilitzada com a aula; així, la saviesa escrita en aquells llibres medievals havia de conviure pacientment amb les nostres vacil·lacions d'aprenents de redacció i de tot. Hi havia, certament, unes rigideses molt lligades al feix dels anys quaranta: quedí com a emblema aquella barrera de fusta al vestíbul (anecdòtica o denigrant, segons com es miri) que separava la zona de nois de la de noies. Però per damunt de tot hi teníem l'alta categoria d'un professorat excepcional, potser massa oblidat avui. Ara mateix, estaríem més atents a classe, però ja se sap, «teníem quinze anys, no en sabíem més».

Els llocs interiors ens ajuden a mirar enrere, i ens enriqueixen amb la joia d'haver viscut un creixement, un canvi, des de dintre i des del sentit de ciutat educadora. Pot ser un deure cívic, l'exercici de fer memòria. Sempre tindrem un museu i un arxiu per servir-la. Això sí, amb tanta purificació com calgui.

